

สังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการ Democratic society according to the 12 values

มานิตา รักชัย

ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Manita Rakchai

Ph.d Student for Department Teaching Social Studies, Faculty of Education

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : manita@singprimary.go.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการศึกษา 1. เพื่อศึกษาประชาธิปไตยในสังคมไทย 2. เพื่อศึกษาสังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการ 3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ค่านิยม 12 ประการ เพื่อส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการในยุคปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สังคมประชาธิปไตย พบว่า สถานภาพของบุคคลในสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเอง เพื่อปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีและให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้นจึงควรมีความรู้ในเรื่อง 1) สถานภาพ 2) บทบาท 3) สิทธิ 4) เสรีภาพ 5) หน้าที่

2. สังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการ พบว่า 1) ฝ่ายที่สนับสนุน ค่านิยม 12 ประการ มีร้อยละ 64.44 ได้แก่ 1.1) พระมหากษัตริย์ วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) เห็นว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการ สอดคล้องกับหลักธรรมะ เพราะเป็นจริยธรรมที่ทุกคนควรยึดถือและประพฤติปฏิบัติเหมาะสมจะฟื้นฟูค่านิยมเหล่านี้ให้กลับคืนสู่สังคมไทย 1.2) รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร แสดงความเห็นว่าเป็นความแตกต่างในสังคมไทยในรอบหลายปีที่ผ่านมา เป็นผลมาจากการมีแนวคิดและค่านิยมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ค่านิยม 12 ประการ ตามนโยบาย คสช. จึงเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนไทยเข้าใจความเป็นไทยอย่างแท้จริง 1.3) พระพรหมติลก (เอื้อน หาสมมโน) ชี้ให้เห็นว่า การเรียนวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้เป็นคนดีและสังคมที่ดีได้ แต่จะต้องมีคุณธรรม ศีลธรรมด้วย ทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมมือกัน 2) ฝ่ายที่คัดค้าน ค่านิยม 12 ประการ เช่น สุรพศ ทวีศักดิ์ วิจารณ์ว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบาย คสช. ถือเป็นชุดความดีที่อิงอยู่กับ และ/หรือสนับสนุนอุดมการณ์อำนาจนิยม อันครอบงำให้ผู้คนสยบต่อระบบชนชั้น และความมั่งคั่งต่าง ๆ นั้นเท่ากับเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหลักการพื้นฐานของพุทธธรรมเสียเอง สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ชี้ให้เห็นว่าการกำหนด

ค่านิยม 12 ประการ เป็นลักษณะความเคยชินของรัฐบาลทหารที่จะใช้อำนาจ แต่ไม่ได้เปิดกว้างให้มีการวิพากษ์วิจารณ์จึงสวนทางกับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่

3. แนวทางการประยุกต์ใช้ค่านิยม 12 ประการ เพื่อส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน คือ การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ คือ (1) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม (2) การจัดกิจกรรม (3) การส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษา

4. องค์ความรู้จากการศึกษา ได้แก่ แบบจำลอง อาร์ยูเอเออีซี (RUAEC Model) ประกอบด้วย (1) R = Remembering: จำ (2) U = Understanding: เข้าใจ (3) A = Applying: การนำความรู้ไปใช้ (4) A = Analysis: การวิเคราะห์ (5) E = Evaluation: การประเมินค่า (6) C = Creating: การสร้างสรรค์

คำสำคัญ: สังคมประชาธิปไตย; สังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการ; แนวทางการประยุกต์ใช้ค่านิยม 12 ประการ เพื่อส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน

Abstract

The purpose of this article is to present 1. To study democracy in Thai society. 2. To study democratic society according to the 12 values. 3. To propose guidelines for applying the 12 values in order to promote democratic society according to the 12 values in the present era.

Result had found that:

1. Democratic society found that the status of individuals in society Living together with others in society requires knowledge. Understanding of one's own status, role, rights, freedom, and duties to act as a good member and allow people in society to live together in peace. Therefore, one should have knowledge about 1) status, 2) role, 3) rights, 4) freedom, 5) duties.

2. Democratic society according to the 12 values, found that 1) The parties supporting the '12 values' were 64.44 percent, including: 1.1) Phra Maha Wutthichai Vajiramedhi (V. Vajiramedhi) saw that the 12 values were consistent with the Dhamma principles. Because it is an ethics that should be adhered to and practiced. It is appropriate to restore these values back to Thai society. 1.2) Ratthapong Bunyanuwat expressed his opinion that the divisions in Thai society over the past several years It is a result of having different ideas and values. Therefore, the 12 values according to the NCPO policy are to instill awareness in the nation to truly understand Thainess. 1.3) Phra Brahma Dilok (Uean Hasadhammo) pointed out that Academic study alone

is not enough to lead to a good person and a good society. But there must also be morality. Every sector must therefore work together. 2) The side that opposes the '12 values' such as 2.1) Suraphot Thaweesak commented that the 12 core values of the NCPO policy are considered a set of good deeds that depend on and/or support authoritarian ideology which influences people to submit to the class system and various superstitions are tantamount to being dishonest to the basic principles of Buddhism itself. 2.2) Somkiat Tangkitwanit Points out that the determination of the 12 values is a characteristic of the military government's habit of using power. But it is not open to criticism, so it is counter to learning in the modern world.

3. Guidelines for applying the 12 values to promote a democratic society in the present era is to instill and develop the 12 core values of Thai people in educational institutions. There are guidelines for practice: (1) arranging the atmosphere and environment (2) organizing activities (3) promoting and supporting in educational institutions

4. Knowledge from the study includes the RUAAEC Model, which consists of (1) R = Remembering (2) U = Understanding (3) A = Applying (4) A = Analysis (5) E = Evaluation (6) C = Creating.

Keywords: democratic society; Democratic society according to the 12 values; Guidelines for applying the 12 values to promote a democratic society in the present era.

1. บทนำ

ค่านิยมหลัก 12 ประการมีที่มาจากการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เหตุผลการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองว่าความแตกแยกทางความคิดในสังคมไทยนำไปสู่สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ทำให้ประชาชนสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินในรอบหลายปีที่ผ่านมา คสช. จึงเข้าควบคุมสถานการณ์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติและดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ทุกฝ่าย (กระทรวงวัฒนธรรม, 2568) ในฐานะหัวหน้า คสช. แถลงออกรายการโทรทัศน์ ‘คืนความสุขให้คนในชาติ’ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 กำหนดค่านิยมหลักในสังคมไทย เพื่อสร้างประเทศไทยให้เข้มแข็งประชาชนไทยต้องเข้มแข็งก่อน

ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แก่ 1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม 6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7. เข้าใจเรียนรู้การ เป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จัก การเคารพผู้ใหญ่ 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10. รู้จัก ดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอด อดทนไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความ พร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (ราชกิจจานุเบกษา, 2568)

ปฏิกิริยาของสังคมต่อ ‘ค่านิยม 12 ประการ’ ตามนโยบาย คสช.

‘ค่านิยม 12 ประการ’ ตามนโยบายของ คสช.ได้รับการตอบรับจากภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสานต่อ ในการจัดทำเป็นแผนนโยบายในกระทรวง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ แล้ว แต่ส่งผลสะท้อนต่อสังคมในวง กว้าง ไม่เพียงแต่ฝ่ายที่สนับสนุนและเห็นด้วยเท่านั้น แต่ยังมีฝ่ายที่วิพากษ์วิจารณ์ในทิศทางต่าง ๆ อย่าง กว้างขวางคือ

1. ฝ่ายที่สนับสนุน ‘ค่านิยม 12 ประการ’

ภายหลังการประกาศให้ค่านิยม 12 ประการเป็นแนวทางที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนพึงยึดถือเป็น ค่านิยมหลักของคนไทย ก็ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลสาธารณะและสื่อมวลชน เช่น พระมหาวิฑูชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) (2568) เห็นว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการ สอดคล้องกับหลักธรรมะ เพราะเป็นจริยธรรมที่ทุกคน ควรยึดถือและประพฤติปฏิบัติเหมาะสมจะฟื้นฟูค่านิยมเหล่านี้ให้กลับคืนสู่สังคมไทย การสร้างค่านิยม 12 ประการให้ยั่งยืนต้องปลูกฝังไปถึงรากฐานให้แก่เยาวชน โดยผู้ใหญ่ สื่อมวลชน และสถาบันการศึกษาควร ร่วมมือกันใช้กระบวนการ ‘อบรม บ่มเพาะ’ จนกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2557: 21) แสดงความเห็นว่าเป็นความแตกต่างในสังคมไทยในรอบหลายปีที่ผ่านมา เป็นผลมาจากการมีแนวคิด และค่านิยมที่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคคลบางกลุ่มและเยาวชนรุ่นใหม่ยึดถือ ‘ค่านิยมที่สมควร’ จนลุกลามบาน ปลายกลายเป็นความขัดแย้งรุนแรงประณามคำมิได้ ดังนั้น ค่านิยม 12 ประการ ตามนโยบาย คสช. จึงเป็นการ ปลูกจิตสำนึกให้คนไทยเข้าใจความเป็นไทยอย่างแท้จริง ให้คนไทยรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อ ประเทศชาติ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศควรนำแนวคิดถ่ายทอดแก่นักศึกษา ครู อาจารย์ พนักงาน และ เจ้าหน้าที่ โดยจัดทำเป็นวาระหนึ่งของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของนักศึกษา ด้วย พระพรหมดิลก (เอื้อน หาสธมโม) (อรนุช วานิชทวีวัฒน์, 2557: 22) ชี้ให้เห็นว่า การรวบวิชา

ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรมไว้เป็นกลุ่มสาระโดยไม่เน้นแยกออกเป็นวิชาต่างหาก ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ อีกทั้งการเรียนวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้เป็นคนดีและสังคมที่ดีได้ แต่จะต้องมีคุณธรรม ศีลธรรมด้วย มิฉะนั้นจะเข้าทำนอง ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด สังคมปัจจุบันเน้นแต่ปริมาณ แต่ลืมนับคุณธรรม ใช้ความรู้โดยไม่มีคุณธรรม ลืมใช้สติคุณธรรม ดังนั้น ทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมมือกัน เริ่มตั้งแต่บ้าน ครอบครัว ชุมชน วัด และโรงเรียน หรือที่เรียกว่า ‘บ ว ร’ ที่จะต้องช่วยกันปลูกฝังสิ่งที่ดีในจิตใจของเยาวชน

2. ความเห็นฝ่ายที่คัดค้าน ‘ค่านิยม 12 ประการ’

การสำรวจทัศนคติประชาชนที่แสดงความเห็นด้วยกับค่านิยม 12 ประการถึงร้อยละ 64.44 (สวนดุสิตโพล, 2568) แต่นักวิชาการและกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมฝ่ายไม่เห็นด้วย เช่น สุรพศ ทวีศักดิ์ (2568) วิจารณ์ว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบาย คสช. ถือเป็นชุดความคิดที่อิงอยู่กับ และ/หรือสนับสนุนอุดมการณ์อำนาจนิยม ซึ่งไม่มีทางคล้ายคลึงกับหลักพุทธธรรม เพราะโดยหลักการแล้วก็คือการไม่เปิดพื้นที่ให้มีเสรีภาพในการแสวงหาหรือแสดงความคิดเห็นต่อความจริงได้ตลอด ขณะที่พุทธธรรมยืนยันเสรีภาพของปัจเจกบุคคลในการแสวงหาความจริงทั้งส่วนบุคคลและทางสังคมการเมือง ยิ่งไปกว่านั้น การที่ พระมหาจุฬาลงกรณ วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) ออกมาสนับสนุนค่านิยม 12 ประการ ในรายการเดินหน้าประเทศไทยทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จึงสวนทางกับบทบาทของพุทธะที่เน้นให้เกิด ‘แสงสว่าง’ หรือการตื่นรู้ (enlightenment) ทั้งในเรื่องทุกระดับปัจเจกบุคคล เรียนรู้ที่จะปลดปล่อยตนเองทางจิตวิญญาณ และการวิพากษ์ระบบความเชื่อ อำนาจและประเพณีอื่น ๆ อันครอบงำให้ผู้คนสยบต่อระบบชนชั้น และความมั่งคั่งต่าง ๆ นั้นเท่ากับเป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อหลักการพื้นฐานของพุทธธรรมเสียเอง สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2568) ชี้ให้เห็นว่าการกำหนดค่านิยม 12 ประการ เป็นลักษณะความเคยชินของรัฐบาลซึ่งมีภูมิหลังมาจากทหารที่จะใช้อำนาจ แต่ไม่ได้เปิดกว้างให้มีการวิพากษ์วิจารณ์จึงสวนทางกับการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ซึ่งต้องเน้นการเรียนรู้ในห้องให้น้อยลง แต่เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงเน้นการวิพากษ์วิจารณ์ ดังนั้น ค่านิยม 12 ประการ จึงเท่ากับการศึกษาที่ถอยหลังลงคลอง ดังความว่า มันจะย้อนยุคกี่ตรงนี้ หลาย ๆ เรื่องนโยบายเขียนดี แต่ถ้าทัศนคติของผู้นำไปสวนทาง กลัวจำกัด กลัวไม่เชื่อ สั่งให้จำ มันสวนทางกับการเรียนรู้ ปฏิรูปหลักสูตร ผมก็เสียว่า มันจะถอยหลังทัศนคติของผู้นำไม่ทันกับโลกปัจจุบัน มันสวนทางกับการสอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น แต่คุณเพิ่มประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง อย่างนี้จะทำให้การปฏิรูปหลักสูตรมันเสียไป วันที่ 14 ตุลาคม 2557 กลุ่มการศึกษาเพื่อความเป็นไท ได้รวมตัวหน้ากันกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์คัดค้านการใช้หลักค่านิยม 12 ประการ เนื่องจากเป็นความคิดขึ้นนำเยาวชนและเป็นการพยายามสร้างชุดความคิดชุดเดียวให้ผู้คนยึดถือ ทำให้นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นเสมือนการล้างสมอง แต่สังคมไทยประกอบด้วยกลุ่มคนที่หลากหลาย ทั้งยึดถือคติความเชื่อแตกต่างกันมากมาย รัฐบาลจึงควรยอมรับการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย ดังนั้น จึงรณรงค์ให้กระทรวงศึกษาธิการยกเลิกการบังคับใช้ค่านิยม 12 ประการ

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต่อมา พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย (2568) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตอบได้ว่า ‘ค่านิยม 12 ประการ’ ล้วนแล้วแต่เป็นค่านิยมที่ฝังงอกทั้งสิ้น การให้เด็กไทยทำความดีที่ย่อมเป็นเรื่องที่ดีด้วย หากการปลูกฝังค่านิยม 12 ประการเป็นเรื่องไม่ถูกต้องก็พร้อมพิจารณา แต่หากเป็นความเห็นของคนส่วนน้อยเพียงไม่กี่คนในสังคมก็ไม่ควรใส่ใจ

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การสร้างวินัย ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การมีจิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด อุดมการณ์และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาพลเมืองให้เข้มแข็งสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการนั้นต้องบ่มเพาะและปลูกฝังอย่างเหมาะสม สม่่าเสมอ ต่อเนื่องและต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนเกิดเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวไปอย่างยั่งยืน

2. ความสำคัญของค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากความเจริญของโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งล้วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และพฤติกรรมของคนในสังคมไทยในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว การเลือกรับสื่อที่ขาดการคัดกรองเลือกสรรถึงความถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้สังคมไทยคนไทยมีค่านิยม จิตสำนึกและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเกิดความแตกต่างทางความคิด ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ความผูกพันในครอบครัวลดน้อยลง เกิดปัญหาวิกฤตทางคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญและอนาคตของชาติกำลังประสบปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น การใช้ความรุนแรงติดเกมติดสิ่งเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและบริโภคสื่อที่ไม่เหมาะสมขาดวิจารณญาณในการคัดสรรที่จะเลือกรับสิ่งที่ดีและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์มาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ รวมทั้งปัญหาโรคระบาดเกิดมาเป็นปัญหาระดับโลกอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชน ที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงประเทศ ดังจะเห็นการชุมนุมเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกหรือรับผิดชอบต่อการบริหารงานที่ผิดพลาดอยู่บ่อยครั้ง จากจัดกิจกรรมเชิงการเมืองของเหล่านักศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ตื่นตัวแล้ว ยิ่งการสื่อสารยุคนี้ทันสมัยรวดเร็ว จึงทำให้ผู้คนทุกเพศทุกวัยที่มีสมาร์โฟนสามารถรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรม อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นผลให้เกิดคลื่นการตื่นตัวที่ได้เห็นจากสื่อต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ เป็นต้น อันเป็นเหตุผลให้นักศึกษาและ

ประชาชนรวมตัวกันได้ง่ายขึ้นหากเทียบกับสมัยแต่ก่อน เหตุผลเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นตื่นตัวทางการเมืองและกล้าแสดงออกมากขึ้น คนรุ่นใหม่กล้าต่อกรกับผู้ปกครองที่ใช้อำนาจกดขี่ประชาชนและทำลายระบอบประชาธิปไตยที่คนรุ่นใหม่มุ่งหวังอยากจะได้เห็น เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่มีความมุ่งมั่นหวังให้ประเทศไทยในปัจจุบันมีความเป็นเสรีภาพอย่างแท้จริง

3. ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า ประชาธิปไตย democracy (วิกิพีเดีย สารานุกรม, 2568) ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกโบราณว่า "ดีมอคระเทีย" (กรีก: dēmokratia) ซึ่งหมายถึง 'การปกครองโดยประชาชน' (popular government) อันเป็นคำประสมระหว่างคำว่า 'ดีมอส' (กรีก: demos) หมายถึง ประชาชน และ 'คราตอส' (กรีก: kratos) หมายถึง การปกครอง หรือ พลเอกกำลัง

ส่วนในภาษาไทย คำว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า "ประชา" ซึ่งหมายถึง "ปวงชน" และ "อธิปไตย" ซึ่งหมายถึง "ความเป็นใหญ่" เมื่อรวมกันจึงหมายถึง "ความเป็นใหญ่ของปวงชน" ส่วนพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่ มาจากภาษาสันสกฤต ปรชา + อธิปไตย (บาลี) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 656)

ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้น จึงเกี่ยวข้องกับประชาชนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. หลักการของประชาธิปไตยถือว่าการปกครองเป็นของประชาชน จึงถือว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบและผู้พันต่อระบอบการปกครองและมีหน้าที่ต้องรักษาประชาธิปไตยให้ยืนยาว
2. เปิดโอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง ตามหลักการ เป็นการปกครองโดยประชาชน
3. ตามหลักเพื่อประชาชนจึงถือว่าเป้าหมาย/นโยบายในการบริหารประเทศจะต้องมุ่งประโยชน์แก่คนส่วนมาก
4. เสียงข้างมากของประชาชน คือ หลักในการตัดสินใจปัญหา และการปกครองประเทศ
5. ประชาชนมีความเท่าเทียมกันและมีสิทธิเสรีภาพทุกอย่างตามกฎหมาย
6. รัฐบาลอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนทั้งในทางตรง ได้แก่ การลงเสียงประชามติ และทางอ้อมโดยผ่านสภาผู้แทนราษฎร (บุญธรรม เลิศสุขีเกษม, 2543: 86)

นักการศึกษาบางท่านให้นิยามว่า ประชาธิปไตย คือ การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน ซึ่งหมายความว่า ประชาธิปไตยถ้าไม่อยู่ในอำนาจของประชาชนก็ถือว่ามิใช่ประชาธิปไตย (พระครูวินัยธรธรรมิษฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช) และพระใบฎีกาสุนันนะ อนินฺชิต (พรหมนิล), 2563: 99-105)

สังคมประชาธิปไตย คือสถานภาพของบุคคลในสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเอง เพื่อปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีและให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้นจึงควรมีความรู้ในเรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ ดังนี้

1. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลในสังคม ซึ่งจะต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม บุคคลหนึ่งอาจมีหลายสถานภาพ

2. บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่สถานภาพที่มีอยู่ เช่น นายธงชัย มีสถานภาพเป็นบิดา บทบาทก็คือเลี้ยงดู ส่งเสียให้บุตรได้รับการศึกษา เป็นต้น สถานภาพและบทบาทมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน บุคคลที่อยู่ในสถานภาพใดก็ต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนให้สอดคล้องกับสถานภาพนั้น

3. สิทธิ กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้รับประโยชน์ บุคคลเป็นผู้เลือกใช้สิทธิโดยไม่มีผู้ใดมาบังคับได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดสิทธิของบุคคลไว้ ดังนี้

1) บุคคลจะกล่าวหาด้วยข้อความ ภาพ โดยละเมิด/กระทบถึงสิทธิ ชื่อเสียงความเป็นอยู่ส่วนตัว บุคคลอื่นมิได้

2) ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

3) ทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

4) เด็กและเยาวชน มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

5) บุคคลพิการ/ทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและการช่วยเหลือจากรัฐ

6) ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่ดี

4. เสรีภาพ หมายถึง ความมีอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ตามสิทธิที่มีอยู่ โดยไม่รุกรานสิทธิของผู้อื่น หรือขัดต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดเสรีภาพของบุคคลไว้ ดังนี้

1) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถานในการที่จะอยู่อาศัย และครอบครอง

2) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทาง ในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

3) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

4) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

5) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเรียนรู้ การโฆษณา

6) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมาย

5. หน้าที่ หมายถึง สิ่งที่คุณพึงกระทำ/งดเว้นไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดหน้าที่ของคุณไว้ ดังนี้

1) คุณมีหน้าที่รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) คุณมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

3) คุณมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

4) คุณมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยราชการ รับการศึกษา
อบรม พักพิทักษ์ ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (สรุปกฎหมาย: 2568)

คำนิยม แนวคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่

เราสามารถแบ่งแต่ละเจนเนอเรชันออกได้ตามช่วงอายุที่ยึดโยงกับเหตุการณ์สำคัญที่อยู่ในช่วงปีเกิดได้
ดังนี้

รุ่น (Generations)	ปีเกิด (พ.ศ.)	อายุปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2568)
Gen L (Lost)	พ.ศ. 2426 – 2443	อายุ 125 - 142 ปี
Gen G (Greatest)	พ.ศ. 2444 – 2470	อายุ 97 - 124 ปี
Gen S (Silent)	พ.ศ. 2471 – 2489	อายุ 79 - 98 ปี
Gen Boomer	พ.ศ. 2490 – 2507	อายุ 61 - 78 ปี
Gen X	พ.ศ. 2508 – 2523	อายุ 45 - 60 ปี
Gen Y	พ.ศ. 2524 – 2539	อายุ 29 - 44 ปี
Gen Z	พ.ศ. 2540 – 2552	อายุ 16 - 28 ปี
Gen Alpha	พ.ศ. 2553 – 2567	อายุ 1 - 15 ปี
Gen Beta	พ.ศ. 2568 – 2582	อายุ 1 ปี

Gen L: Lost Generation เป็นคนรุ่นแรกที่จัดแบ่งเป็น Generation อย่างเป็นทางการ ผ่าน
ประสบการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรุนแรง เป็นผู้บุกเบิกการเปลี่ยนแปลง
ครั้งสำคัญของโลกสมัยใหม่ ปัจจุบันคนกลุ่มนี้เสียชีวิตไปหมดแล้ว จึงได้ชื่อว่า Lost Generation

Gen G: Greatest Generation หรือ G.I. Generation เป็นคนรุ่นที่ผ่านประสบการณ์สงครามโลก
ครั้งที่ 1 และวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ มีความเสียสละ อดทน และมุ่งมั่นในการสร้างโลกที่ดีกว่าให้คนรุ่นหลัง
เป็นผู้วางรากฐานสำคัญของโลกสมัยใหม่ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม

Gen S: Silent Generation เป็นคนรุ่นที่เผชิญวิกฤตเศรษฐกิจโลกครั้งใหญ่และสงครามโลกครั้งที่ 2 มีลักษณะนิสัยสงบเสถียร อดทน และขยันขันแข็ง ให้ความสำคัญกับการสร้างตัวและความมั่นคงของครอบครัว เป็นอันดับแรก มีความประหยัดและรู้จักอดออม เนื่องจากผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากมาก่อน

Gen Boomer: Baby Boomer เป็นคนรุ่นที่เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงที่เศรษฐกิจกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว มีความอดทนสูง มุ่งมั่นทำงานหนัก และให้ความสำคัญกับความมั่นคงในชีวิต มีความจงรักภักดีต่อองค์กรและครอบครัว ส่งเสริมลูกหลานได้รับการศึกษาเพื่อชีวิตที่ดีกว่า เป็นกลุ่มที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20

Gen X คนรุ่นที่เติบโตมาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองครั้งใหญ่ ผ่านประสบการณ์สงครามเย็นและการปฏิวัติคอมพิวเตอร์ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง รักอิสระ และมีความสามารถจัดการชีวิตทั้งด้านการงานและครอบครัวได้อย่างสมดุล เป็นคนรุ่นที่เชื่อมต่อระหว่างวิถีแบบดั้งเดิมและเทคโนโลยีสมัยใหม่

Gen Y คนรุ่นที่เติบโตในช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุคคอนาล็อกสู่ดิจิทัล ทำให้มีความสามารถปรับตัวสูง มีความคิดสร้างสรรค์ ค้นหาประสบการณ์ใหม่ๆ และให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตมากกว่าการสะสมทรัพย์สิน กำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลและสตาร์ทอัพในปัจจุบัน

Gen Z เป็นคนรุ่นที่เติบโตมาพร้อมกับอินเทอร์เน็ตและสมาร์ทโฟน เป็นกลุ่มแรกที่ใช้โซเชียลมีเดียเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง พวกเขาให้ความสนใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ใส่ใจเรื่องความยั่งยืนและสิทธิทางสังคม กล้าแสดงความคิดเห็นและพร้อมที่จะลุกขึ้นมาเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อสังคมที่ดีขึ้น

Gen Alpha เป็นคนรุ่นที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดียคุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่วัยเยาว์ ได้รับการเลี้ยงดูแบบสมัยใหม่ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถปรับตัวสูง ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์มากกว่าการศึกษาแบบดั้งเดิม

คนรุ่นใหม่ที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในคนรุ่น Gen Y ดังนั้น การใช้สื่อออนไลน์หรือโซเชียลมีเดียน่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนกลุ่มนี้ ส่วนในแง่ของวิถีชีวิต รสนิยม แนวคิด และ ค่านิยมของคนรุ่น Baby Boomer ในทางการเมืองจะมีแนวคิดหรือทัศนคติที่ชื่นชอบถ้อยคำที่ดูเป็นหลักการใหญ่ ๆ อย่างเช่น คำว่า ปฏิรูปประเทศชาติ ความเจริญก้าวหน้าพัฒนาสาธาณ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นคำที่บ่งบอกเป้าหมายและอุดมการณ์ คนรุ่นนี้ถ้ามาทำงานเป็นนักการเมือง ก็จะมีสโลแกนในการหาเสียงเป็นคำกว้าง ๆ แต่วิธีการยังไม่ชัดเจน ไม่ได้บ่งบอกขั้นตอนว่าต้องทำอะไร เช่น ทำการเมืองอย่างไร ก็อยากจะปฏิรูปการเมือง อยากพัฒนาประเทศ อยากพัฒนาเศรษฐกิจ อยากแก้ปัญหาความยากจน

คนรุ่น Gen X จะมีลักษณะทำงานตามที่สั่ง เช่น คนรุ่น Baby Boomer จะบอกหลักการหรืออุดมการณ์มาให้ และส่งต่อให้คนรุ่น Gen X ไปบริหารจัดการ และทำให้ถึงเป้าหมาย ที่สำคัญคนกลุ่มนี้จะต้องอธิบายให้คนรุ่น Baby Boomer ฟังว่า เหตุผลที่ต้องทำแบบนี้คืออะไร ทำไมต้องเลือกวิธีการแบบนี้

นักการเมือง Gen X จะเป็นคนที่ชอบเล่าเรื่องอธิบายขยายความ มีวาทีศิลป์ ชอบการโน้มน้าวใจ หรือแจกแจงรายละเอียด

เปรียบเทียบ Gen X กับคนรุ่น Gen Y เช่น เมื่อนักการเมือง Gen X ขึ้นเวทีปราศรัย คนรุ่น Gen Y จะมองว่า คนพวกนี้พูดเยาะ เว้นแ้ว แต่คนรุ่น Gen Y จะชอบสิ่งที่ชัดเจน ตรงไปตรงมา ดังนั้น วิธีการหาเสียง หรือการสื่อสารก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย เพราะวิธีการแบบเดิมจะไม่ประสบผลสำเร็จ เช่น ใช้วิธีหาเสียงแบบป้ายสี สาดโคลน การติดโปสเตอร์ การขึ้นเวทีปราศรัย อาจเข้าไม่ถึงคนรุ่น Gen Y ดังนั้น พรรคที่ทำการเมืองแบบเก่า จะไม่ได้คะแนนเสียงจากคนกลุ่มนี้เลย แต่ถึงแม้จะรู้ว่าคนรุ่น Gen Y ขึ้นชอบช่องทางโซเชียลมีเดีย แต่ถ้าข้อความหรือสารที่ส่งออกไปไม่โดนใจ ก็จะไม่เข้าไม่ถึงเช่นกัน เนื่องจากวิถีชีวิตของคนรุ่น Gen Y จะเติบโตขึ้นมาท่ามกลางข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก จึงมีทักษะในการคัดกรองข้อมูลให้เข้ากับจริตของตนเอง ดังนั้นสิ่งที่ไม่จําเป็นหรือไม่ถูกจริตก็จะปล่อยผ่านไป หรืออาจกล่าวได้ว่า จะเลือกรับเฉพาะแต่สิ่งที่ถูกจริตเท่านั้น (พลิชฐ์ไชยวัฒน์ และสตีธร ธนานิธิโชติ, 2568)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า คนรุ่นใหม่มีทัศนคติหรือพฤติกรรมทางการเมือง เมื่อเปรียบเทียบ คนรุ่น Gen Y และ คนรุ่น Gen X จะเห็นได้ว่า จะมีค่านิยมและแนวคิดใหม่ในทางการเมือง เพราะข้อมูลข่าวสารที่ได้รับหรือส่งออกสู่สาธารณะที่แตกต่างกัน โดยคนรุ่นใหม่แต่ละ Gen จะมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและวิถีทางการเมืองที่แตกต่างกัน เพราะยุคสมัยและเทคโนโลยีในยุคนั้น ต่างกัน โดยคนรุ่นใหม่ทุกรุ่นเห็นว่า การเมืองจะต้องมีความเจริญก้าวหน้าพัฒนาสภาพ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งเป็นเป้าหมายและอุดมการณ์ของคนรุ่นนี้ คนรุ่นใหม่เมื่อเข้ามาทำงานเป็นนักการเมือง ก็จะมีสไตล์ในการหาเสียงเป็นการกว้างขวางขึ้นโดยใช้วาทีศิลป์ โน้มน้าวใจให้ชื่นชอบพรรคการเมืองของตน คนรุ่นใหม่ในปัจจุบันจะมองว่า การเมืองที่พึงประสงค์ในยุคสมัยนี้ควรเป็นการเมืองเชิงสร้างสรรค์และมีจริยธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ควรพัฒนาทางด้านเสรีภาพและระบบการเมืองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

4. ความหมายของค่านิยม

ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 (2552: 256) ให้ความหมาย ค่านิยม (Values) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเกณฑ์ แรงจูงใจในการคิดตัดสินใจและกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมของตนเองหรือสังคม ค่านิยมอาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสิน

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2557) ให้ความหมาย ค่านิยม คือแนวความคิด ความประพฤติหรือสภาพการกระทำใด ๆ ที่บุคคลหรือสังคม นิยมชมชอบเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การประพฤติปฏิบัติ จึงยอมรับยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอหรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดหมายของตนหรือสังคม สรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็น

แนวทางในการประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้บรรลุจุดหมายของตน หรือของสังคม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560: 2-3) ตระหนักถึงความสำคัญที่จะสร้างพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ พัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติและแก้ไขวิกฤตสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คนในชาติมีค่านิยมหลัก 12 ประการ ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ ใฝ่หมั่นเพียรต่ออำนาจฝ่ายต่ำ/กิเลส มีความเกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560: 1) จึงได้จัดทำแนวทางการพัฒนาและประเมินของคนไทย 12 ประการเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างค่านิยม 12 ประการให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม
 - 1.1 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
 - 1.2 บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี
2. การจัดกิจกรรม
 - 2.1 เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
 - 2.2 พัฒนาค่านิยมหลักได้ชัดเจน สร้างความรู้สึกลึกซึ้งและจิตใจของผู้เรียนในเชิงบวก
 - 2.3 กระตุ้นและฝึกทักษะการคิดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเหมาะสมต่อเนื่องสม่ำเสมอ

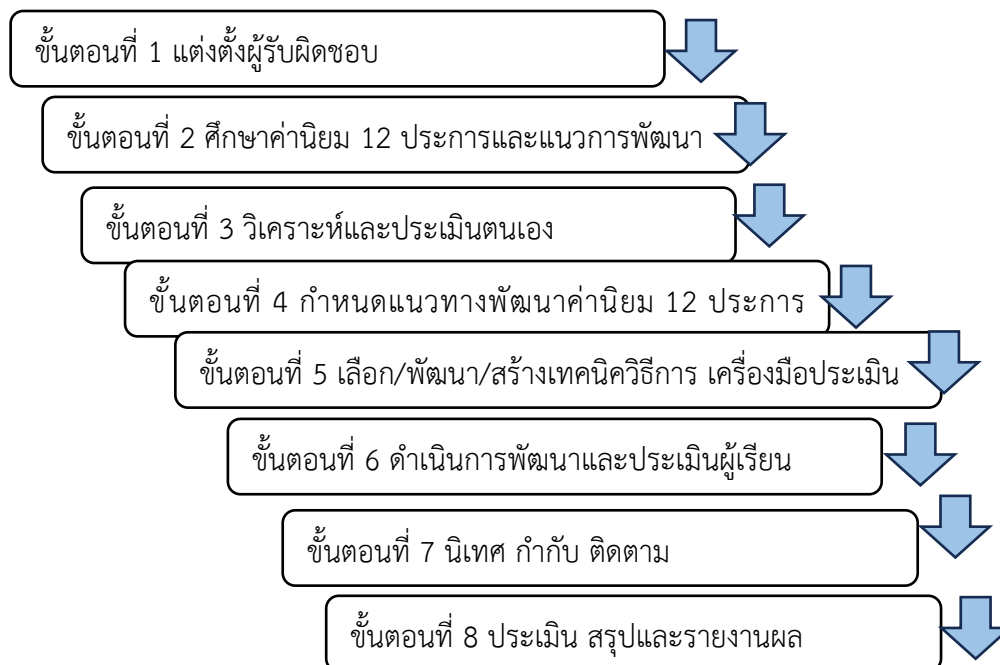
2.4 ใช้คำถามให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในการคิด การกระทำของตนเองและเรียนรู้ พัฒนาปรับปรุง
ตนเอง

2.5 ยกตัวอย่างบุคคลในชุมชน/สังคมที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ (Idol) ในการพัฒนาค่านิยมหลักให้กับ
ผู้เรียน

3. การส่งเสริมสนับสนุนในสถานศึกษา

3.1 ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือตามความเหมาะสม

3.2 มีการติดตามสังเกตการปฏิบัติ ให้แรงเสริมและข้อมูลป้อนกลับ

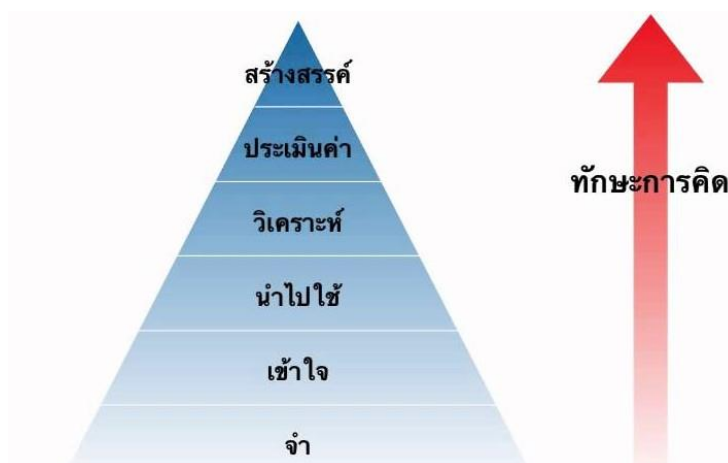

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย
12 ประการ

5. ผลจากการศึกษา

องค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัย การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะแผนภาพ ได้แก่ บันได 5 ขั้นสู่การสร้างสังคมประชาธิปไตยตามแนวค่านิยม 12 ประการ คือแบบจำลอง อาร์ยูเอเออีซี (RUAAEC Model) ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การปลูกฝังและพัฒนาค่านิยม 12 ประการตามระดับขั้นของบลูม (Bloom's Taxonomy)

ที่มา: nskru.com/idea/-MezCahG6ZChag5hM2uQ/#google_vignette

จากแผนภาพที่ 2 แสดงถึง สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้

1. จำ Remembering: ความสามารถรักษาประสบการณ์ต่าง ๆ จากการรับรู้ ระลึกได้เมื่อต้องการ
2. เข้าใจ Understanding: ความสามารถจับใจความสำคัญของสื่อ แสดง แปล ตีความ คาดคะเน ขยายความ และอื่น ๆ
3. การนำความรู้ไปใช้ Applying: สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
4. การวิเคราะห์ Analysis: สามารถคิดแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ เป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้
5. การประเมินค่า Evaluation: สามารถตัดสิน ตีราคา สรุปคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้
6. การสร้างสรรค์ Creating: สามารถผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม เป็นการกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่ในรูปแบบ หรือแนวคิดใหม่

6. สรุป

ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า ประชา หมายถึง ปวงชน และ อธิปไตย หมายถึง ความเป็นใหญ่รวมกัน หมายถึง ความเป็นใหญ่ของปวงชน ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน **สังคมประชาธิปไตย** คือสถานภาพของบุคคลในสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนเอง เพื่อปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีและให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ดังนั้น จึงควรมีความรู้ในเรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ การพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการนั้น ต้องบ่มเพาะและปลูกฝังอย่างเหมาะสม สม่่าเสมอ ต่อเนื่องและต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนเกิดเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวไปอย่างยั่งยืน

ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยม (Values) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเกณฑ์แรงจูงใจในการคิดตัดสินใจและกำหนดมาตรฐานพฤติกรรมของตนเองหรือสังคม ค่านิยมอาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสิน กระบวนการศึกษาการตระหนักถึงความสำคัญที่จะสร้างพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ พัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติและแก้ไขวิกฤตสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้คนในชาติมีค่านิยมหลัก 12 ประการ

7. เอกสารอ้างอิง

ทรูปลูกปัญญา.(2568). *สังคมประชาธิปไตย*. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <https://www.trueplookpanya.com/learning/>.

บุญธรรม เลิศสุขีเกษม. (2543). *บทบาทของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระครูวินัยธรธรรมาธิ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช) และพระใบฎีกาสุนันท์ อนันธิ์โต (พรหมนิล). (2563). *คนรุ่นใหม่กับประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน*. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม.

พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย. (2568). *นร.ม. 5 กลุ่มด้านค่านิยม 12 ประการ เผยทหารโทรถามหาที่ ร.ร. -วอนคสช.เลิกระแวงคนคิดต่าง*. ประชาไท. ฉบับวันที่ 22 ตุลาคม 2557. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <http://prachatai.org/journal/2014/10/56142>>.

พลิชฐ์ ไชยวัฒน์ และสตีร ธนานิธิโชติ. (2568). *คนรุ่นใหม่ประชาธิปไตยช่วงเปลี่ยนผ่าน*. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <https://prachatai.com/journal/>.

รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2557). *เดินทางประเทศไทยกับการสร้างค่านิยม 12 ประการ*. มติชน. 29 กรกฎาคม.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2568). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <https://www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วิกิพีเดีย สารานุกรม. (2568). ประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ประชาธิปไตย>.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล. (2557). การสร้างเครื่องมือประเมินค่านิยม 12 ประการ. เอกสารประกอบการประชุม. กำหนดกรอบและจัดทำนิยาม ตัวชี้วัด ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ระหว่างวันที่ 18-22 สิงหาคม. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2568). ดุสิตโพล เผย ปชช. หนุนค่านิยม 12 ประการ คลซ. ยกชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สำคัญสุด. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). แนวทางการพัฒนาและประเมินค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุรพศ ทวีศักดิ์. (2568). ว.วชิรเมธี กับการโปรฯ ค่านิยมหลัก 12 ประการ. มติชนออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1408466485.
- อรนุช วานิชทวีวัฒน์. (2568). เรื่องน่าคิด ศิลธรรม: วิชาที่ถูกลืม. เดลินิวส์. ฉบับวันที่ 10 ตุลาคม. กระทรวงวัฒนธรรม. "เพลง ค่านิยม 12 ประการ". สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก <http://www.m-culture.go.th/>.
- Constructivist Teacher. (2568). วิธีตั้งคำถามตามระดับขั้นของ Bloom's Taxonomy. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2568. จาก http://www.nskru.com/idea/-MezCahG6ZChag5hM2uQ/#google_vignette/.